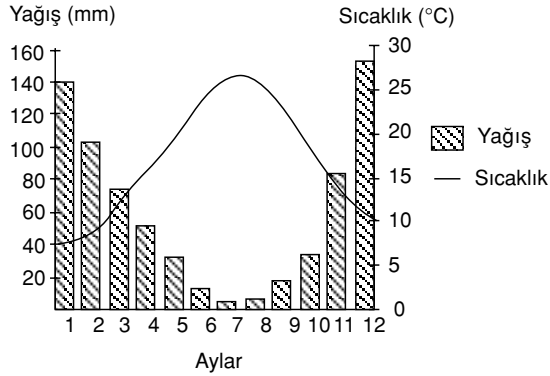

ÖRNEK 1 :

Aşağıda bir yörenin aylık ortalama sıcaklık ve yağış grafiği verilmiştir.

Grafikten yararlanılarak bu yöreyle ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi elde edilmez?

- A) Yıllık ortalama yağış tutarı
- B) Yıllık ortalama sıcaklık değeri
- C) Deniz seviyesinden yüksekliği
- D) Hangi yarım kürede olduğu
- E) Yağışın mevsimlere dağılışı

(ÖSS)

Çözüm:

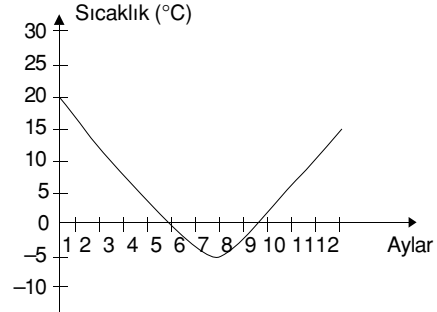
Grafikte; çizgi sıcaklığı, sütun ise yağışı göstermektedir. Buna göre bu grafikten yöredeki;

- aylık sıcaklık ortalaması
- yıllık ortalama sıcaklık
- yıllık sıcaklık farkı
- yağışın aylara ve mevsimlere dağılışı
- yer aldığı yarım küre
- yağışın şekli
- yağış rejimi ile ilgili yorum yapılabilir.

Ancak deniz seviyesinden yükseklik, sıcaklık ve yağış grafiğinden çıkartılamaz.

Yanıt: C

ÖRNEK 2 :

Yukarıda sıcaklık grafiği verilen bölge için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Yıllık sıcaklık farkı 25 °C'dir.
- B) Güney yarımkürededir.
- C) Don olayı ve kar yağışı görülür.
- D) En sıcak ay ağustostur.
- E) Ocaktan temmuza kadar sıcaklık sürekli azalmıştır.

(Kavram Dershanesi Sorusu)

Çözüm:

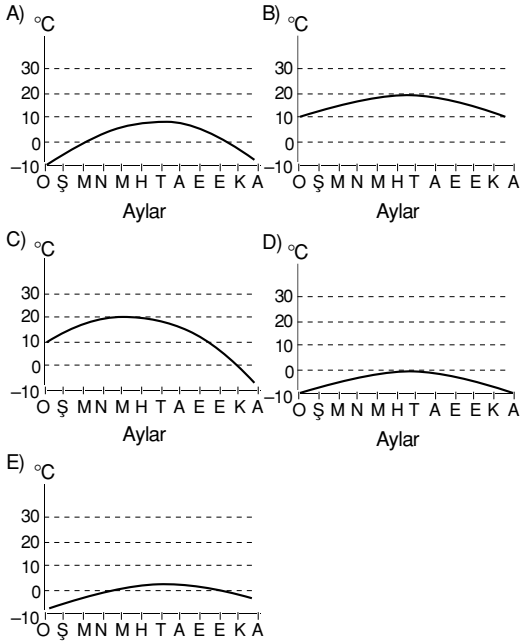
Grafik incelendiğinde; yıllık sıcaklık (ocak-temmuz) farkının 25°C olduğu, sıcaklık değerleri 0°C'nin altına düştüğünden, kar yağışı ve don olayının görüldüğü gözlenir. En sıcak ay ocak, en soğuk ay temmuz olduğundan güney yarımkürede yer alır.

Ocaktan temmuza kadar sıcaklığın azaldığı da grafikten çıkarılabilir. Ancak en sıcak ayın ağustos değil, ocak olduğu söylenebilir.

Yanıt: D

ÖRNEK 3 :

En sıcak ve en soğuk ay ortalamaları arasındaki sıcaklık 15° santigratı geçmeyen bir bölgede bütün mevsimlerdeki yağışlar yağmur olarak düşüyorsa bu bölgenin yıllık sıcaklık grafiği aşağıdakilerden hangisine benzer?

(ÖSS)

Çözüm:

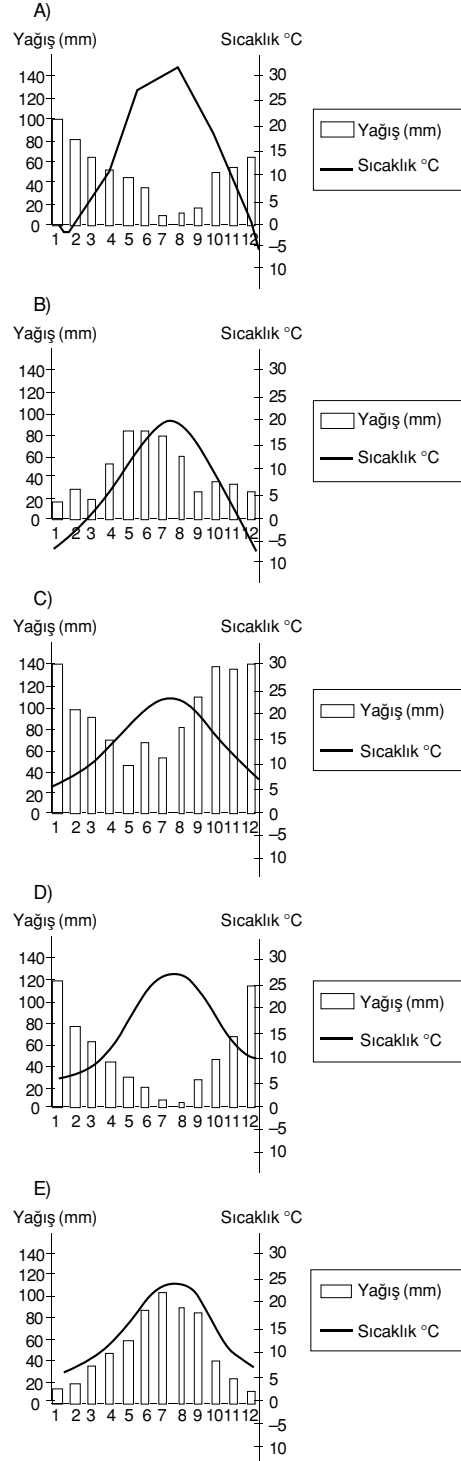
Soru kökünde bütün mevsimlerdeki yağışlar yağmur olarak düşüyorsa ifadesi bölgede sıcaklık değerinin 0°C 'nin altına düşmediğini gösterir.

A, C, D ve E seçeneklerinde sıcaklık değeri 0°C 'nin altına düştüğünden,

Yanıt: B

ÖRNEK 4 :

Yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlı geçen yerlerde yetişen bir kültür bitkisi, aşağıdaki grafiklerin hangisinde gösterilen iklim tipinde yetiştirilebilir?

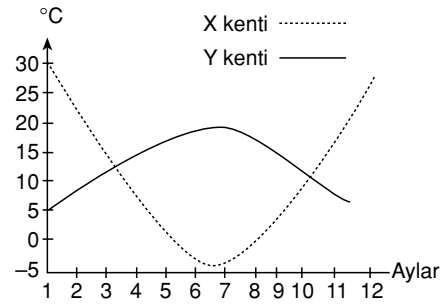

(Kavram Derşanesi Sorusu)

Çözüm:

Verilen grafiklerin tümü Kuzey Yarımküre'ye aittir. Çünkü sıcaklık grafikleri dış bükeydir. Bu nedenle hepsinde 6, 7 ve 8 aylar yaz mevsimidir. Soru kökünde yazlar sıcak ve kurak denildiğinden B, C ve E seçenekleri elenir. Kışları ılık ve yağışlı denildiğinden A seçeneği de elenir.

Yanıt: D

ÖRNEK 5 :

Yukarıda X ve Y kentlerinin yıllık ortalama sıcaklık grafiği gösterilmiştir.

Bu grafiğe göre aşağıdakilerden hangisi doğru değildir?

- A) X kentinde yıllık sıcaklık farkı Y kentine oranla daha azdır.
- B) Y kenti Kuzey yarımkürededir.
- C) X kenti Güney yarımkürededir.
- D) Her iki kentte sıcaklığın aynı olduğu dönemler vardır.
- E) X kenti kışı yaşarken, Y kentinde mevsim yazdır.

(Kavram Dershanesi Sorusu)

Çözüm:

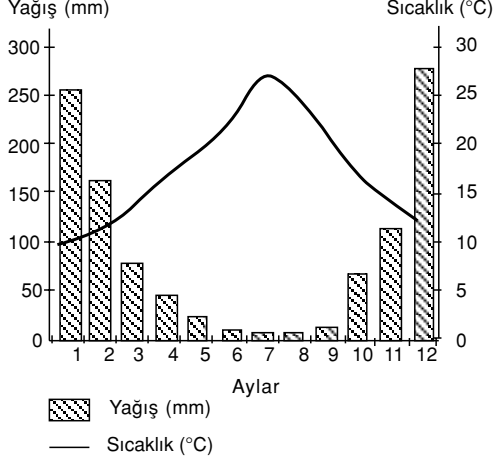
Grafik incelendiğinde X kentinde en sıcak ayın ocak, Y kentinde ise temmuz olduğu görülür. Öyleyse X kenti Güney Y kenti ise Kuzey Yarımküre'dedir. Grafikler çakıştığına göre her iki kentte sıcaklığın aynı olduğu dönemler vardır. X ve Y kentleri farklı yarımkürelerde olduklarından aynı anda farklı mevsimler yaşanır.

Grafiğe göre Y merkezinde yıllık sıcaklık farkı 15°C, X merkezinde ise 34°C olup Y'dekinden daha fazladır.

Yanıt: A

ÖRNEK 6 :

Aşağıda bir yerin yağış ve sıcaklık grafiği verilmiştir.

Grafikteki bilgiler göz önüne alındığında, bu yerle ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Kuzey Yarımkürede yer almaktadır.
- B) Yıllık yağış miktarı 750 mm'nin üstündedir.
- C) Kar örtüsü ocak ayı boyunca yerde kalır.
- D) En yağışlı mevsim kıştır.
- E) En sıcak ay temmuzdur.

(ÖSS)

Çözüm:

Grafik incelendiğinde, en sıcak ayın temmuz, en soğuk ayın ocak olduğu görülür. Bu nedenle Kuzey Yarımküre'de yer alır. En yağışlı mevsim kıştır. 12 ayın yağış değerleri toplandığında 750 mm'den fazla olduğu görülür.

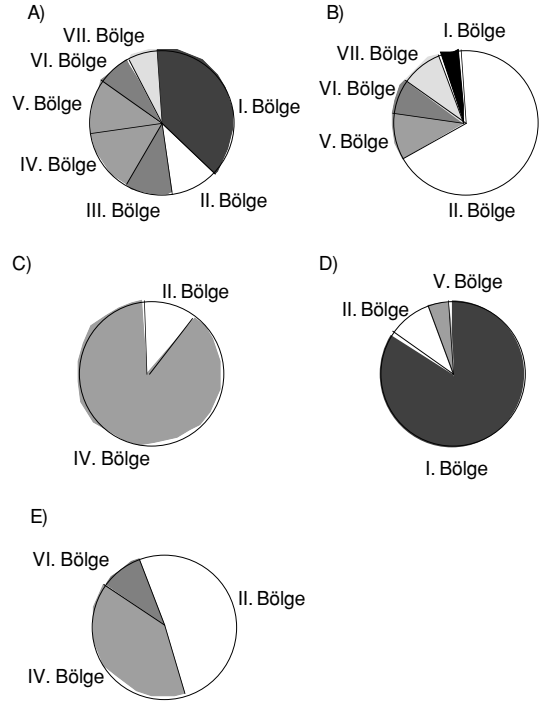
Bu yerde sıcaklık 0°C'nin üstünde olduğundan kar yağışı ve don olayı görülmez. Dolayısıyla "kar örtüsü ocak ayı boyunca yerde kalır" ifadesi yanlıştır.

Yanıt: C

ÖRNEK 7 :

Bir tarım ürününün, bir ülke içindeki yetiştirme alanı ne kadar yaygın o ülke koşullarına uyumu o kadar iyi demektir.

Aşağıda, Türkiye'nin coğrafi bölgelerine göre dağılışı verilen ürünlerin toplam üretimleri birbirine yakın olduğuna göre, bunlardan hangisinin Türkiye koşullarına diğerlerinden daha uyumlu olduğu söylenebilir?

(ÖSS)

Çözüm:

Soru kökünde, bir tarım ürününün bir ülke koşullarına uyumu çok sayıda bölgede yetiştirilmesiyle açıklandığına göre; yetiştirildiği bölge sayısı en fazla olan ürün A seçeneğinde verilmiştir.

Yanıt: A